

УДК 616.89-008.435:376.016-053.5

Пуртоян С.В.¹, Зайцева О.Л.²

¹ студ. гр. УФКСз-314м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. пед. наук, старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ОСНОВНІ НАПРЯМИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ПОДОЛАННЯ ДИСГРАФІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасній початковій освіті до учнів висуваються високі вимоги щодо сформованості мовленнєвих і письмових навичок, які є основою успішного навчання. Проте на практиці логопеди дедалі частіше стикаються з дисграфією – порушенням письма, зумовленим несформованістю психічних функцій. Це особливо характерно для молодших школярів, у яких активно формуються навички письма. Тому важливим є своєчасне виявлення таких порушень і забезпечення ефективної логопедичної корекції.

Значний внесок у розробку проблеми дисграфії зробили такі дослідники, як Н. Бондар, Л. Вавіна, А. Винокур, А. Волосюк, Н. Голуб, Л. Журавльова, К. Зелінська-Любченко, В. Карпенко, І. Лазарєв, З. Ленів, О. Новак, Т. Пінчук, В. Тарасун, Л. Тенцер, Н. Чередніченко та інші.

На думку Л. Тенцер, дисграфія являє собою стійке порушення писемного мовлення, яке проявляється у дітей шкільного віку після завершення початкового етапу опанування технікою письма [1]. Найчастіше це порушення проявляється у період формування і автоматизації навички письма, що зазвичай припадає на другий або третій рік навчання в школі.

У праці М. Шеремет дисграфію визначено як стійке і вибіркове порушення формування письмових навичок, яке проявляється у нездатності правильно писати відповідно до фонетичних принципів графіки. При цьому в дитини

зберігається достатній рівень інтелектуального та мовленнєвого розвитку, відсутні суттєві порушення слухового й зорового аналізаторів, а навчання відбувається в оптимальних умовах [4]. На думку Г. Якимчук, виникнення дисграфії тісно пов'язане з недорозвитком мовленнєвих функцій у дітей [5].

У наукових дослідженнях Н. Чередніченко та Л. Тенцер окреслено ключові напрями логопедичної корекційно-розвиткової роботи з подолання порушень письма у дітей молодшого шкільного віку. Насамперед йдеться про формування та вдосконалення усного мовлення, зокрема правильної звуковимови, що створює основу для ефективного опанування писемного мовлення. Не менш важливим є формування вмінь здійснювати звуко-буквений та складовий аналіз, оскільки ці операції є базовими для засвоєння фонетичного принципу правопису. Окремий напрям корекційної роботи передбачає розвиток розуміння таких понять, як звук, буква, склад, орфограма. Також логопедична допомога спрямовується на розвиток загальних психічних процесів – уваги, пам'яті, мислення, зорово-просторового сприймання та вдосконалення моторних навичок, зокрема дрібної моторики, графо-моторної координації, що відіграють важливу роль у формуванні навички письма як складного мовленнєво-рухового акту [2;3]. Усі ці напрями корекційної діяльності взаємодіють між собою та формують цілісну систему логопедичної підтримки, спрямовану на подолання дисграфії у дітей молодшого шкільного віку.

Отже, дисграфія негативно впливає як на формування навичок письма, так і на загальний рівень навчальної мотивації та психологічного комфорту дитини. Комплексний підхід до корекції дисграфії передбачає формування мовленнєвих, психофізіологічних та когнітивних механізмів, розвиток фонематичних процесів, звуко-буквеного аналізу та синтезу, мовної здібності, а також удосконалення моторної сфери. Взаємодія цих напрямів забезпечує створення ефективної системи логопедичного супроводу, яка сприяє не лише покращенню якості письма, а і гармонійному розвитку дитини загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тенцер Л. В. Науково-методичні основи навчання грамоти молодших школярів із дисграфією. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та психологія : збірник наукових праць. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 27. С. 198–203.
2. Чередніченко Н. В., Тенцер Л. В. Зміст та організація логопедичної роботи з подолання дисграфії у молодших школярів в умовах корекційного та інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2019. Вип. 13. С. 312–324.
3. Чередніченко Н. В., Тенцер Л. В. Практична реалізація наукових принципів корекційного логопедичного впливу на дітей із порушеннями

писемного мовлення. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. 2012. Вип. 21. С. 172–178.

4. Шеремет М. К. Логопедія: підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2014. 672 с.

5. Якимчук Г. Я. Типові індивідуальні варіанти порушень при дисграфії у дітей молодшого шкільного віку. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2021. № 1 (14). С. 288–296.